

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1996/6 (Siyasi Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/30

Karar Günü:7.7.1998

R.G. Tarih-Sayı:26.07.1998-23414

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Adalet Partisi 1995 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca; Yekta Güngör ÖZDEN, Ahmet N. SEZER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL, Mustafa YAKUPOĞLU, Nurettin TURAN ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun katılmalarıyla 3.9.1996 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında: "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1995 yılı kesinhesap çizelgeleri üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Denetimin maddî öğelerini oluşturan kesinhesap cetvellerinde Büyük Adalet Partisi'nin 1995 yılı içindeki Genel Merkez gelirlerinin 141.050.000.- TL., giderlerinin 139.800.000.- TL. gösterildiği, gelir, gider ve devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

İl örgütü bulunmayan Parti'nin Genel Merkez'ine ilişkin 1995 yılı gelirleri 141.050.000.- TL. gösterilmiştir.

Bunun, 140.000.000.- TL.nin aidatlardan, 1.050.000.- TL.nin nakit devrinden sağlandığı görülmüştür.

Genel Merkez'in kesinhesap cetvelinde gösterilen 141.050.000.-TL. gelirin dayanağını oluşturan gelir belgeleri, Mahkememizin 16.3.1998 günlü kararıyla, kararın tebliğinden itibaren bir aylık süre verilerek Parti'den istenmiştir.

İstenen gelir belgeleri kararda belirtilen bir aylık süre içinde gönderilmemiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin üçüncü fıkrasında 'Bu Kanunun 69. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasî partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir' denilmektedir.

Bu durumda, Parti'nin 1995 yılı içinde elde ettiği ve belgelendiremediği 141.050.000-1.050.000=140.000.000.- TL. gelirin Hazine'ye gelir yazılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 1995 yılı içindeki giderleri 139.800.000.- TL. gösterilmiştir.

Bunun tamamının yönetim giderlerine yapıldığı anlaşılmıştır.

141.050.000.- TL. gelir ile 139.800.000.- TL. gider arasındaki farkı oluşturan 1.250.000.- TL. nakit mevcudu olarak 1996 yılına devretmiştir.

Parti; 139.800.000.- TL. gider belgelerini de Mahkememizin yukarıda belirtilen kararı uyarınca, tanıdığı bir aylık süre içinde göndermemiştir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinin ikinci fıkrasında; 'Beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir' denildiğinden bu miktarı geçen harcamaların fatura veya makbuz gibi belgelerle tevsik edilmesi zorunludur.

Bu nedenle, belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen 139.800.000.- TL. Parti gideri miktarınca Parti malvarlığının Hazine'ye gelir yazılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

C- Kesinhesaplara Ait Bilgilerin Verilmesi

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun, 75. maddesinin birinci fıkrasında; 'Anayasa Mahkemesi, kesinhesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasî partilerden her zaman isteyebilir', 76. maddesinde de 'Bu Kanunun başlıklarla ilgili hükümlerine aykırı olarak başlıklar kabul ettiği Anayasa Mahkemesince tespit edilen siyasî partilerin, 66 ncı maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı şekilde elde ettikleri gelirlerin tamamının Hazineye irat kaydedilmesine, taşınmaz malların Hazine adına tapuya tesciline; aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle taşınmaz malların bu fıkrada belirtilen miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irat kaydedilmesine karar verilir; bu Kanunun 67 nci maddesi hükmüne aykırı olarak siyasî partilere sağlanan kredi veya borçlar üzerine Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazinece el konulur, kredi veya borcu verene karşı Hazine hiçbir yükümlülük altına girmez; bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasî partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irad kaydedilir; belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir' denilmiştir.

Yasa'nın 111. maddesinde de Cumhuriyet Savcılığı'na ve Anayasa Mahkemesi'ne gerekli bilgi ve belgeleri vermeyen sorumlular hakkında yaptırımlar belirtilmiştir.

Bu hükümler uyarınca Parti sorumluları hakkında suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Adalet Partisi'nin 1995 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Kesinhesapta gösterilen gelirlerden 140.000.000.- TL.nin; giderlerden 139.800.000.- TL.nin belgeleri yasal saklama süresi içinde Anayasa Mahkemesi'nin 16.3.1998 günlü kararıyla 1 aylık süre verilerek istendiği halde gönderilmediğinden, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına,

Esas Sayısı:1996/6 (Siyasi Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/30

2- 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi hükmüne aykırı davranan Parti sorumluları hakkında yasal işlem yapılması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, 7.7.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Başkanvekili
Güven DİNÇER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
LütfiF. TUNCEL

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mahir Can ILICAK